

60 P. Bd.

V₉

+

9.

AD ILLVSTRISSIMVM POTEN-
tissimūq; Principem ac Dominum

DN. IOACHIMVM
FRIDERICVM

MARCHIONEM BRANDEBVRGENSEM S. IMP.
R. Archicamerarium & Electorem, Borussiae, Stetinsum, Pomera-
norum, Cassubiorum, Vandalorum & Crosnae in Silesia Ducem,
Burggrauium Norinbergensem, Principem Rugiae
&c. Dominum suum clementissimum,

FRANCOFVRTVM

*Ingredientem, vt solenni more fidelitatis
iuramento sibi ciues obstringeret,*

GRATVLATIO

Balthas. Caminæi I. V. D.
& Prof. P. P.

M. D.

XCVIII.

Excudebat Fridericus Hartmannus typographus & bibliopola.

Ad Illustriss. & potentiss.

Principem ac Dn.

DN. IOACH. FRI-
DERICVM MAR

chionem Brandenburg. S.I.R.

Archicamerarium &

Electorem, &c.

GRATVLATIO

BALTH. CAMINÆI.

Viad prin-
cipem priuatus ver-
ba facere coram
vel scripto ani-
mum induxerit, ma-
gna illum cura eniti
ocbere, ne vllam in
partem vel importunè, vel insolenter, vel
abiectè, vel nimis blandè in eo se gerat, ex

A 2

tra

tra omnem apud intelligentes est contro-
uersiam : maxime si iniustus hoc faciat, &
sibi ipsi hunc ancipitis a se laborem impos-
uerit. Equidem ut ut sponte me huic ac-
cixi operi, ita si rationis me secutum di-
cam imperium, non insulse opinor faciam,
cum illius iustum detrectare æque graue sit
homini modesto, quam vel principis man-
datum negligere, vel quod tacita omnium
à te flagitet expectatio, subterfugere.

Quam verò muneri huic par sim futurus,
non recipio : arrogantis enim foret; nec
despero tamen, animatus non tam præsum-
ptione aliqua doctrinæ, aut eloquentiæ,
cuius exiguâ in me supellectilem, agnosco,
quam consideratione officij, quod deserere
viro bono non licet, & fiducia virtutum
eius, ad quem dirigenda mihi est oratio.
Expectari namque à principibus subdito-
rum gratulationes, non postulari solent :
quas qui debitas vltro non offerat, a grege
habeatur non iniuria, & à culpa penitus sese
vindicare nequeat. Et quid mirum, si eius
honor

honorū studeamus etiam iniūsi, qui
vltro commodis nostris consultum ve-
nit, nihil in omni vita prius antiquiusve
habiturus, quam vt patriam dulcissimam
maximarum difficultatum laqueis expedi-
tam, omnibus bonis abundantem floren-
temque reddat. Ades enim Marchio illu-
strissime, Princeps & Elector clementissime
Dn. IOACHIME FRIDERICE, vt exem-
pto rebus humanis Celsit. tuæ illustrissimo
parente & Domino, Dn. IOANNE GE-
ORGIO, Marchione & Electore Brande-
burgico, sene venerando & plus quam se-
ptuagenario, cuius anima cum pijs omni-
bus in perpetua sit benedictione, ades in-
quam, vt debitum à natura, destinatum ab
imperio, traditum à patre illustrissimo gu-
bernationis clauū animo hæredis suscipias,
paterno moderere, regio teneas; & subdito-
rum tuorum, quorum saluti recte te natum
existimas fidem, vt in alijs Marchiæ ciuita-
tibus, ita in hoc quoque vetusto sapientiæ
& mercium aliarum emporio, FRANCO-
A 3 FVRTO

FVR TO à Viadri appulsu nobili, solenni
tibi ritu obstringas. In quo incredibile est,
quam vnanimis sit omnium ordinum con-
sensus, quam omnes Celsitud. tuæ non pe-
dibus solum & corpore, sed animis votisq;
ardentibus obuiam eant, venientem exci-
pant, manibus oculisque præsentem ferre
gestiant. Ad sunt ab vna parte Academiae
huius inclytæ antistites, & publica Rectoris
voce, animis subiectissimis vna mecum
felicem exoptant gubernationi huic
nouæ successum, incolumitatem Celsitud.
tuæ diuturnam precantur, fidem, quam
suo quisque loco hætenus præstitit & debet,
prolixè recipiunt: Academiam denique
eiusq; incrementum beneficentiæ tuæ com-
mendant. Ab altera parte reipubl. orator
verba faciens, falces huius vrbis paternæ tuæ
clementiæ submitit, aras focosque & ci-
uium omnium salutem, vitam ac fortunas
in sinum clementiæ tuæ deponit: Senato-
res ipsi in conceptas iurant formulas, subsequi-
tur acclamatione prompta vniuersus
populus. Quid ni enim ad eius sese nutum
summa

summa voluntate componat, cuius non solum ex vultu, gestuq; corporis bonitas spirat & clementia, sed cuius facta, adeoque vita vniuersa nil nisi mansuetudinem regiã, & indefessum bene de suis merendi studium loquuntur? Non rem extollo verbis, qui fucō nihil peius oderim, & assentationem viro bono indignam esse intelligam. Quin immò in hoc ipso gratulandi partes consistunt, vt eius cui hoc officij genere probare nos cupimus, virtutes amplectamur, easque cum quadam affectus beneuoli contestatione prædicemus. Et res ipsa est in medio, Principem enim Numinis ter maximi benignitate nacti sumus, non puerum aut adolescentem, qui ipse sese ab affectuum nondum vindicauerit imperio, sed virum, maturæ ætatis, iudicij recti, animi constantis, siue religionis incorruptæ conseruationem, siue iuris æqui perpetuam distributionem respicias. Huius non sperare indolem, sed cernere frugē, non expectare maturitatem, sed præsentem experiri virtutē, & actionum

& actionum principe dignarum metere
licet segetem. Intelligit enim principis esse,
non in affluentia illa rerum omnium, otio
sele molli dedere, aut ea curare, quæ in præ-
sentia suavia sunt, sed in negotio esse, h. e.
pietati, virtuti & ijs rebus studere, quæ suba-
ditos quam optimos & beatissimos effi-
ciunt. Altè namq; animo insculpsit illud
à M. Tullio ex quarto de republ. relatum:
Ut gubernatori cursus secundus, medico sa-
lus, imperatori victoria; sic moderatori
reipubl. beatam civium vitam propositam
esse debere. Neque hoc solum nouit, sed
& alterum tenet, quo videlicet pacto hunc
finem consequi liceat, idque ex eodem pe-
titum fonte. Fundamentum namque fe-
licitatis humanæ in eo positum est, vt omnes
omnium ordinum homines virtuti & præ-
claris factis studeant, neque quidquam o-
mnium in animum inducant, aut opere des-
ignent, quod vel ab honestatis norma alic-
num sit, cuiusue probabilem rationem cum
alijs censoribus seueris, tum conscientia
ipsi

turpiter deformem olim depinxere & sano
posteritatis iudicio detestandum poetæ ob
iecere. Nulla autem veritatis, imo ipso
rum quoque regum, (hoc enim nomine
etiam principes à priscis appellabantur) pes
tis est capitalior, quam illa delatorum adu
latorumque turba, quæ se mentito relato
rum nomine vbique tamen venditat. Hos
enim in errorem & sæpe etiam dedecus
innocentes inducunt, illi vim non minus
faciunt, quam suæ ipsius conscientia. Itaq;
recte Fridericus Rom. Imperator cum in re
ardua consiliarios suos in senatū vocasset,
optabat, vt duas res in vestibulo curiæ de
ponerent: Simulationem videlicet & dissi
mulationem; sic enim illos recte iudica
tuos, & sibi quoque omnia in decernendo
magis fore facilia. Omnino enim nisi consi
liarij & relatores illi docti, intelligentes, viri
boni, & iuris quoque periti sint, facile cau
sam exulcerant, siue præiudicijs ex gratia &
otio conceptis, siue muneribus, quæ & sa
pientum oculos excœcare solent, occupati.

C

Namque

Namque in quam ipsi propendunt partem, in eandem principem quoque, melleo isto quem Diogenes dicere solebat laqueo, blanditijs videlicet vna secū pertrahunt. Id quod tamen non ita facile euenire illi potest, qui Apollonij præceptum obseruans, paucis omnino credat & non solum quos vel in senatum legat, vel in interiorē consuetudinem admittat, etiam atque etiam videt; sed & ex interuallo causas ipse cognoscit, discernit, iudicat.

Sed duras tu mihi, dicat quis, conditiones principis narras. Sane quidem: sed salutare subditis, sed honorificas ipsi, & quæ æterna illum non solum prædicatione manent, sed & animo ipsius tranquillitatem, quæ officij functionem semper consequitur, & felicitatem publicam largiantur. Ut enim in anarchia, vbi non ex præscripto legum, sed iudicantis affectu & libidine ius redditur, omnia aduersa contingere necesse est: Ita vicissim, vbi Eunomie illa sancta

sancta regnum tenet, & princeps ipse ius
æquum singulis tribuit, omnia publicè pri-
uacimque feliciter cedere, pacem vigere,
disciplinam coli, magistratum in pretio
esse, & ita obseruari videas, vt pro eius sa-
lute vitam & sanguinem impendere nemo
dubitet. Neque tamen publicis istis
curis ita sese conficiet, vt vires valetudi-
nemque omnem prosteruat: Eo namque
pacto se sibi, suis, pat iæque subito iterum
subtrahat: sed & horum præcipuam ra-
tionem sibi habendam esse putabit, & vt
diu & stabiliter possit, illam minime o-
mnium negliget: Idque hoc magis, quo
se viribus minus firmis, & morbis magis
obnoxium esse senserit. Etenim nau-
clerus non ita sese naui continet, vt cla-
uo semper hærens, nunquam ex ea de-
scendat: Sed quamuis corpore eam de-
serat, non tamen animo relinquit: quin
potius siue in naui, siue alibi est, illo
eam circumfert, casus omnes metuit,
horum auerendorum causa vicarium

C 2

loco

loco suo relinquit; denique vota pro eius salute crebra concipit, & in tranquillitate quoque ea prospicit, curat, & parat, quæ vlti in tempestate esse possint. Sic neque princeps sedentariam perpetuo vitam agit, sed vbi laborum curarumque pertæsum est, venationibus, ludis equestricis, & alijs corporis exercitijs persona ipsius dignis animum recreat. Neque sic omnem reipub. curam abiēcisse videri potest: qui etiam dum vel equo vel curru hæret, & auia sylvarum lustrat, dispicit ac meditatur, quæ ad eam tutandam augendamque pertinent. Perpetuo enim recordatur, se principem esse, populorum, vt Homerus loquitur, pastorem: cuius appellationis quæ vis sit, obscurum esse non potest consideranti, ad salutem gregis omnia à pastoribus, qui quidem fideles sint, referri solere. Quæ fuzgere tuam Princeps & Elector illustrissime Celsitudin. non possunt, quam non solum regius sanguis, & generosa heroicæ naturæ semina, sed & maiorum illustria exempla & præ

præclara ab vltima vsq; adolefcētia institus
tio ad optima quæque ducit. Quid namque
omnium, quæ ad muneris regij partes per
tinent, non sedulo olim inculcarit, fidus ille
Chiron, qui adolescentiæ tuæ formator ex
stitit, viri vndiquaque doctus, eloquens,
& quod familiam ducit, optimus, Dn. M.
THOMAS Hubnerus, de quo hoc nunc di
cam parcius, quod qua est modestia, etiam
modicè sibi tributam laudē non agnoscat,
nedum palpum sibi à quiquam obtrudi
postulet. Sed tamen fibras ei cordis inti
mas salire non est dubiū, quoties tam egre
gium disciplinæ suæ alumnum in summo
potentiæ ac dignitatis fastigio constitutum,
& populorum hæreditariorum gubernatio
nem ingenti sua cum laude & subditorum
salute administrare cernit. Non minus e
nim te Marchiæ, patriæ dulcissimæ consul
turum omnes confidunt, quam eorum po
pulorum commoda animo complexus es,
quibus initio virtus te tua, quando Primas
Germaniæ designatus es, præfecit.

C 3

Præuenit

Præuenit enim aduentum ad nos tuum
pernix illa diua, præclara omnia de paterno
tuo in omnes Marchiæ ciuitates affectu,
tum verò singulari cupiditate in eripienda
ex profundo difficultatum barathro, vrbe
Francofurto, nuncians. In quo quidem
mirificè conuenit Celsitud. tuæ cum Illu-
strissimo, & beatæ recordationis, socero
tuo, Marchione IOANNE, heroe lau-
datissimo & à virtutibus eximijs sapientis
& seueri nomen adepto. Qui si vixisset,
sive potius viuentis egregios & magnificos
conatus non turbator aliquis evertisset ge-
nius, ambitionorum & sui magis quam pu-
blici boni studiosorum hominum in hoc
abusus opera, nulli illa hodie ciuitatū Ger-
maniæ, siue amplitudinem oppidi, siue æ-
dificiorum splendorem, & ciuium opes re-
spicias, esset inferior. Etenim quibus
ciuitatem ornata esse bonis oportet, ijs à
natura ipsa abunde ei prospectum esse, ne-
gari non potest. Nec enim quis cœli hic de-
sideret clementiam, vtpote quæ nullius vn-
quam

quam valetudini, nisi quis sua se perditum
eat intemperantia, grauis fuisse depre-
hensa sit. Neque verò, quod Vlysses de sua
questus fuit patria, a spera, saxosamue quis
eam dixerit, cuius valles vel pratorum irris-
guorū iucunda amœnitate nitent, vel pingui
frugum vbertate luxuriant, colles vitib. den-
sis & omnis generis arborum fructiferarum
copia vndiquaque consita, ita vmbra se-
cessumq; petentibus accommodati sunt, vt
fingi hominis ingenio melius nequeant:
neq; mirum sit, hunc tam elegantem & per-
quam amœnum locum Musas Gratiarūque
præ ceteris sibi delegisse. Auget luculentam
& floridam hanc loci faciē allabens Oderæ
alueus, tantam Dei benignitate cancrorum
& pisciū omnis generis copiā de sese largiēs,
quantam vix alius in tota Ger. fluuius: idem
commeatui & alijs reb. exportandis & im-
portandis ita accommodatus, vt non solum
ligna, trabes, asseres, & alia ex Lusatia &
vicinis locis copiosè ad urbem deferat, sed
& nauibus qualuis alias merces vltra
Stetinum

Stetinum secundo flumine in mare Balthicum deducat; nisi quibus à natura ipsa geminæ illæ quondam sorores, donatæ sunt commodis, semetipsas quod fit, priuare, quam mutuo iuuare ac fouere malint. Nec enim ignotum est, ab aliquot annis cum publico vtriusque & priuatorum damno haud exiguo, Francofurtenses libero in mare transitu, quod tamen iure gentium omnibus patere debet, & peculiari ipsis priuilegio temporibus V Voldemari Marchionis Brandenburgici, ab Ottone duce Pomeraniæ, ante annos 287 in perpetuum ad apertum est, prohiberi. Quam qui litem bonus malam tollat, & Aten illam discordijs & incommodis mortalium gaudentem ultra Garamantas & Indos releget, optime de illis mereatur, & pristino eas flori ac nitenti restituat. Quod ipsum vtriusque populi principibus inclytis in tanta illorum concordia, & arctissimo necessitudinis vinculo facile est, præsertim inclinatis nunc eodem ciuium animis: quos vel nunquam diuulsos,

ipsi, iudici quouis Areopagita magis incorrupto reddere nequeant. Cuius felicitatis qui suis auctor sit, & de recta educatione, quæ vna & certa ad virtutem via est, ipsis prospiciat, ille non solum principis, sed patris quoque nomen iure optimo mereatur; cuius videlicet & animum gerit & officiū. Nihil namq; parentes, qui quidem sapiunt, magis sollicitè curant, meditantur & agūt, quam vt ex sese genitos literarum & virtutis cultu quam sapientissimos & optimos reddant: vt non iniuria sibi Philippus Macedoniae rex gratulatus sit, eo sese tempore filium suscepisse, quo Aristotelis institutione perfrui possit. Quod si iam omnium ordinum, in id consentiant animi, & in eo sint singuli, vt virtute omnia metiantur, & sine hac vitam sibi acerbam putent, neque alterum illud deesse potest, itidem à Tullio decantatum, vt ciuitas gloria ampla sit. Hæc enim virtutis præmium est, & comes eius indiuidua, quæ etiam non petentes sequitur, non secus vt vmbra corpus solet:

B

Idque

Idque perpetuo & constanter. Exempla
sunt in promptu. Et quid vniuersa aliud
est historia, quam perpetua recte factorum
commendatio? Viuit (vt de alijs nunc gen-
tibus non dicam) vigetque, & quoad literæ
& publica salua erunt, vigebit Saxonum
priscorum animosa & mascula illa constan-
tia, fortitudo & integritas: cui exteræ na-
tiones & reges etiamnum tantum tribuunt,
vt quod corpori contra vim & repentinos
insultus tutando alunt satellitium, non nisi
ex illa gente constare velint. Neque verò
tantum vt dictum est, virtutem gloria mu-
nerat: Sed & optimis quibusque animis
acres subdit stimulos, vt non pecudum more
silentio vitam transigere, aut in postremis
esse, sed ipsi quoque prestare sese præ ceteris
cupiant. Ex quo deinde hoc boni vel
sponte sequitur, vt prestantium in omni
genere virorum nulla existat penuria; sed in
promptu sint, quorum opera pace belloque
patria vti cum optimo publico queat. Hoc
enim

enim ni fallor est locupletem esse copijs
republicam. Quamuis vbi copiosa
egregiorum virorum seges est, nihil eorum
desideri possit, quibus velut nervis ad res ge-
rendas opus est. Præstantes enim &
industrij, quos Græci vno verbo *πρωταίους* di-
cebant, in otio non sunt, ignaui scilicet, sed
semper agunt, cogitant, procurant, & ma-
chinantur aliquid, quo & rem suam hone-
stè augeant, & patriam iuuent, ornent &
amplificent publicum ciuitatis bonum: vt
rectè ab AEschylo prolatum sit, fortissi-
mum esse, vbi viri sunt, propugnaculum.
Namque cum his omnia prona sint, pare-
antque, vtrumque euenit, & vt ciuibus
præclaris abundet patria, & opibus
quoque firma sit, nihilque eorum de-
sideret, quæ ad vsus vitæ necessarios re-
quiruntur. Etenim quæ ipsorum virtus
est, nec ipsi sese suosque negligent, nec
ararium publicum egere patientur,

B 2

sed

sed quod quisque potest polletque in me-
dium conferet, ut quæ possessione privato-
rum erant, necessitate postulante, usu fiant
publica, & secunda ipsorum voluntate de-
fensionem religionis, libertatis, & vitæ singulo-
rum seruiant. Verum hæc fusius explicare al-
terius sit loci & temporis. In negotio esse
dixi illustrissimum principem & Electorem
nostrum, eoque regio & ad iuuandos &
beneficio afficiendos mortales comparato.
Quem finem sic principi ob oculos posito
esse debere, sapientes censuerunt, ut
non modo in puppi perpetuo sedentem,
manibus clauum reipubl. tenere, & ad sa-
lutis portum dirigere: sed & somno eum
profundiore ac perenni abstinere voluerint.
Sic enim est non solum apud principem
poetarum Græcorum, sed & AEschylum
in tragoedia de septem ad Thebas missis
ducibus. Hoc autem, ut paucis dicitur,
ita non æque facile absoluitur ac perficitur.
Naucleri certè officio per omnia principis
respondent partes. Ut enim ille non in
sentina:

sentina otiosus stertit, neque quæ calonum
partes sunt, nauteam exhaurit : sed in pupa
pi sedens, quod vniuersorum saluti est, cura
rat & agit : Ita princeps non in angulo vr
bis aut casa humili latitans seruilia obit, quæ
per baiulum aliquem rectius expediat, mu
nera, sed in regia, in curia, in solio more
Romanorum sedens de summa reipubl. &
singulorum commodis ac salute consilium
capit. Quemadmodum verò nauclerus
non est, qui vel artis ignarus, vel laboris
fugiens, in media tempestate cuius
remigum tradit gubernaculum : Ita
desapientum iudicio principis personam
reuera non sustinet, qui alienis tantum rem
publicam moderatur consilijs, & à dy
nastis ac purpuratis suis pendet totus. Ut
non iniuria Alphonsus Arragonum rex, ab
surdum esse dixerit, Reges ab alijs perpe
tuo regi, duces ab alijs duci : contra & of
ficium, naturam & dignitatem ipsorum.

Namque vt vt verum sit, principem non
nisi deliberato & communicato cum sapiē

B 3

tibus

tibus & fidis hominibus consilio agere, maxime autem in arduis rebus non ^{ἐκ τῶν γράμμεων} & sui capitis esse debere; ita hoc quoque negari non potest, multis illum modis falli posse, qui alienis semper oculis utatur, maxime si ducem improbum nactus sit, & quem fidum esse existimauerat, peruersissimum inuenerit, & alia omnia potius, quam utilitatem publicam spectantem.

Itaque sapientum quidem princeps utetur consilio, sed clauum tamen ac habenas imperij ipse tenebit: hoc est, de summa rei statuet, & quid facto sit opus, decernet.

Nec est quod quis eo pacto vel confundi omnia, vel obrui principem existimet. Licet enim & omnino necessarium est, ut aliquam curarum partem in ministros & consiliarios suos deriuat; quos vndecunq; potest, nulli neq; operæ neq; sumptui parcens, eruditos, intelligentes, iustos, patriæ amantes, fideles, & ab auaritia alienos conquiret: hos quidem ut à latere suo existētes de ijs, quæ quotidie offeruntur, in medium consulant

consulant, legationes obeant, ærarium pro-
curent, & reliqua pacis bellique munera
exequantur: illos ut partium querelas &
disceptationes audiant, auditas cognoscant,
ius æquum omnibus tribuant, tegant bonos,
& fontes iusto afficiant supplicio. Quæ om-
nia expedita magis erunt & procedent
rectius, si non solum iudicandis causis ipse
inter sit, sed & præfectorum, quæstorum &
similium rationes & officia temporibus
statis, vel derepente quoque & nemine præ-
monito reuiscat, inspiciat, examinet. Sic
enim in officio manebunt boni, & ab iniu-
sticia censuræ metu sibi temperabunt im-
probi: princeps suum consequetur, laesos se
se non queretur subditi. Quin si quid omni-
no accidat, quod cognitionem animadu-
ersionemq; principis desideret, ad ipsum tan-
quam numen tutelare oppressi accurrent
non minus certa auxiliij spe, quam salutaris
vindictarum ac liberationis euentu. Hinc n. an-
tiqui Iouem suum suauis, illis appellationibus di-
gnabatur & non solum patrem mansuetum, de quo
suorum

suorum salute sollicitum, verum in ceteris
quoque *ἰκέτιον* appellabant, qui supplicum
preces non superbe respueret: sed placidè
audiret, cognosceret & pro re nata etiam ef-
ficeret. Omnibus omnium certè petiti-
onibus locum relinquere princeps minime
debeat, neque cuiusquam ulterius indulge-
re precibus, quam veritas, legum, ac iuris
norma patiatur. Semper enim sibi subij-
ciet, & in omni vita ac negotio illud Ale-
xandri *ἀπομνημόνευμα* ob oculos positum habe-
bit, qui altera aure obturata, reo sese illam
vacuam reseruare dicebat. Qui namque
aliquid statuit parte inaudita altera, æquū
licet statuatur, iniuste tamen facit. Qua in
re multos non dico iniustos (plerique enim
non malitia, sed quadam credendi facilita-
te peccant) sed paulò incautiores videre li-
ceat: qui quas partium querelas primas
audiunt, eas sic profundè in animum demit-
tunt, vt quod semel imbiberint, id lanæ ni-
græ instar nulla sibi ratione iterum elui pa-
tiantur: quo nomine Midam a fini auribus
turpiter

diuulsos, vel postquam contentio interces-
serat, statim coisisse fuerat utilius. Sed &
præterita corrigere non licet, & sic fato, siue
potius decreto in plectendis peccatis diui-
no vnus atque alterius hominis improbi-
tatem ancillari videmus, vt deplorare ea
facilius, quam consilio vel auertere, vel e-
mendare valeamus. Nunc defunctum esse
distractionibus istis, & reliquam tempesta-
tis illius nubem noui huius solis exortu dis-
cussam iri sperabimus. Inuitabunt illu-
strissimum principem ad complectendum
hunc ciuitatum Marchiæ ocellum, lauda-
tissima, quæ dixi, maiorum vestigia, virtus
propria, & in isto de mortalibus bene me-
rendi studio à multis iam annis vsu confir-
mata animi inductio. Quin benignitatis
huius suæ radios Academiæ huic, etiam non
rogatus & tanto procliuius affulgere patie-
tur, quanto & ipse cultior est, & vim litera-
rum magis intelligit. Conseruatrices enim
illæ sunt pietatis, virtutum nutrices, mo-
rū magistræ, humanitatis vindices, feritatis
D hostes,

hostes, barbarici depultrices : quas qui Iu-
liani Imp. exemplo, vitæ utiles e medio
tollat, impius : qui nemini noxias premat,
sceleratus, qui bene merentes negligat, eas
que lenta quasi morte conficiat, cum erga
ipsas sit iniurius, tum posterorum saluti
pessimè consulat. Quid n. sine literis futura
vita sit ? certè non vita, sed colluies potius
tetra, barbaries, feritas, vastitas, rus merū.
Quod cum perspicerent magnanimi illi &
posteritatis memoria dignis, heroes I O-
achimus primus, & secundus Marchiones &
Electores Brandenburgici, nullis pepercere
curis, laboribus, sumptibus, alter in con-
dendo, alter in amplificando & ornando
illustri hoc Marchiæ Lyceo ; cuius beneficij
summi & immortalis non modo conser-
uator munificus fuit Illustrissimus & opti-
mus princeps & Elector, Dominus I O-
ANNES GEORGIVS, nus-
per fatorum decreto patriæ suorumque
desiderio subtractus, sed & *perditia* sus-
diosorum publica accessione noua auxit ;
quæ

que medicinam postulabant, emendavit,
& pretiosum hoc ditionis suæ ^{κεφάλιον} vigili
semper oculo respexit. Neque tamen
non etiam sic emerere, quæ munifici euer-
getæ curam operumque desiderant, tam in
reficiendis sacris illis Musarum penetrali-
bus, quam excitanda præmijs docentium
industria. Qui etsi virtute officium me-
tuntur, vt viros bonos decet, neque mer-
cenarium in hoc gerunt animum: tamen
ad alacritatem in obeundo munere augen-
dam non parum confert, si quæ cuiq; debe-
tur merces, eam & iusto tempore & non im-
minutam, sordidamue capiat: hoc præ-
sertim seculo, quo continua illa annonæ
difficultas etiam locupletis alicuius censum
facile exhauriat. Sed hæc principi literarū
amanti, vitæ perito, œconomix non igna-
ro, & à multis iam annis priuatim & publicè
omnia præclare administranti inculcare
nihil attinet: qui qua est erga Musas affe-
ctione, vltro earū commodis consulat, re-
cordatus gratas & memores esse diuas,

cuarū magnorum principum merita & præ
clara facta in occulto esse non patiantur.
Hinc enim Alexandri illius Magni ab tot
sæculis in Aristotelem, Anaxarchum & alios
etiam nunc vivit liberalitas? Hinc Ptole
mæi Philadelphii in literas amor: hinc Pom
peij Magni in Cratippum & Posidonium
adhuc claret benignitas. Quid de Caio
Mario etiam illiterato, quid de L. Lucullo
dicam? quorum huius tantus cum doctis
vlus fuit, vt domus illius à philosophis quo
tidie frequentata, prytanei nomen merue
rit. Et quis nescit Augusti & Macenatis
in literatos amorem dextramq; liberalem.
T. Vespasiani vel ex Suetonio nota est in
bonarum artium doctores munificentia.
Prædicatur Imperator Adrianus, qui non
solum stipendia & frumentum annuum, sed
& Cephalemiam insulam scholæ Athenien
sium largitus sit. Quæ Alexander Seuerus
rhetoribus & philosophis salaria constitue
rit; quos honores ac munera M. Antoninus
Pius iisdem decreuerit: Quanto item
Traianus

Traianus Plutarchum, Dionem Prusicum
in pretio habuerit, referre longum foret.
Neque nunc dicam de priuilegijs & immu-
nitatibus à Constantino Magno, Friderico,
& alijs Imperatoribus nostro ordini con-
cessis: quod illa ipsa cum æterna illorum
prædicatione in omnium versantur mani-
bus. Quin omnes, quibus aliquid sani ce-
rebri est, vno ore fatentur, sine priuilegijs &
larga magnorum principum munificentia
frigere discentium studia, multorumque
præclaros conatus ac labores, à principibus
neglectos, cum pessimo publico interci-
dere. Non enim audiendi sint Centauri isti
qui odio literarum, quarum tamen vim
ignorant, accensi, otiosum hoc, vt ipsi cen-
sent, vitæ genus contumelijs insectantur
& odio, non præmio dignum iudicant.
Otiosi namque non sint, qui rebus relictis
excolendo ingenio dies noctesque occupan-
tur, & in eruenda è profundo veritate, &
explicandis doctrinis egregijs patrimoniũ,
vires, vitamque impendant, nihil pensi ha-
bentes

bentes dum discentium profectui & omniū
consulant commodo. Hoc enim qui
publico hic alimur stipendio nos agere par
est, & in eo sumus haecenus serio, quot
quot non vel valetudo, vel aetas ipsa retar
dat. Priuatae namque rei cura, otijue
suauitas neminem ab officij functione a
uocare debeat. Non in os laudabo colle
gas, neque mihi quidquam arroganter tri
buam: hoc affirmare non dubitem, fide
optima & ordine recto doceri à nobis o
mnes bonae doctrinae partes. Non enim
triobolarem aut quatuor pagellarum sapi
entiam, quā inscitiae fucū verius appelles,
auditorib. nostris vendimus, equo vereda
rio vniuersum philosophiae campū raptim
peruolitantes: sed quae ab optimis quib. q;
magistris, labore vigili, longo tempore, sum
ptibus maximis, in florentis, Germaniae,
Galliae & Italiae Aca demijs accepimus, quae
assidua lectione auximus, meditatione ac
curata limauimus, vsu ipso comprobau
mus, ea adolescentibus nostris fideliter &
assidue

assidue inculcamus, veritati magis, quam
vel nouitati, vel plausui teneræ ætatis stu-
dentes. Hunc enim qui spectet, sequa-
tur, cæcorum ille dux sit, ipsis nihilo ocu-
latur, & tam auditores, quam seipsum
sciens volensque frustretur. Diuinorum
oraculorum mysteria docti & boni, vt
simpliciter de alienis ab omni fuce loquar,
nobis pandunt viri, assiduitate & fide
summa, fructuque hoc maiore, quo ipsi &
modestiores sunt & concordia, quam in
multis Academijs desideres, magis studio-
si. Dominari enim collegis nec ipsi vo-
lent, apud quos videlicet auctoritate tan-
tum pollent, quantum cupiunt. Cupi-
unt autem non vltra, quam par est. Neque
quisquam etiam ex infimis ita vili sit ani-
mo, sibiue sordeat, vt se ad cuiusquam
pedes seruiliter abijciat. Itaque huma-
nitate illi nobiscum, & inter se certant;
non odijs aut ambitione; vtpote qua ma-
culam sint aspersuri doctrinae, & aliena-
turi intelligentium à se animos.

Iuris.

Iurisconsulti, quando non meri sunt legu-
leij, sed ab ineunte ætate in omnibus bonæ
doctrinæ partibus & cum primis politica
& historia probe versati, disertis etiam &
vitæ intelligentes, muneris sui partes cum
bono publico & priuato multorum, ipsius
quoq; Imperatoris, & principum quibus à
consilijs sunt, egregiè explent: & eā collegis
humanitatem præstant, quam ab viris eru-
ditis & modestis expectari & proficisci par
est. Asclepiadas & sanitatis nostræ vindic-
ces merito ipsorum colimus, qui & docen-
da & facienda medicina suo quisque loco
eos sese præstant, vt in erudienda iuuentute
illorum admiremur acumen, in facienda
arte experiamur successum. Reliquis bonæ
doctrinæ partibus, qui sese manciparunt,
perpetuam officij functionem meditantur,
& in æquabili ac quieto vitæ genere, sine
magno quidem suo emolumento, sed certa-
tamen animi tranquillitate perseuerant;
periculo ac vicissitudinibus tanto minus
obnoxij, quanto ipsi mediocria magis se-
ctantur,

Etantur, neque ambiguo fortunæ se subij-
ciunt arbitrio. Quorum tenuitati succur-
ri hoc est æquius, quo ipsi ab alijs vitæ
commodis magis deseruntur, & nulla in
officij partem negligunt. Sic enim hoc
ipsum quod faciunt, libentius faciant, ne-
que vel ob inopiam professionem suam
deserant, vel de alio vitæ genere, & loco
cogitent, aut etiam ad sordidam rei fami-
liaris procuracionem sese demittant. Qua
qui occupetur, totus vacare Musis nequeat.
Serenum enim, & domesticis curis liberum
esse oportet animum, qui contemplationem
sublimium doctrinarum occupari debeat.
His studiis vita quoque consentanea est, ut
qui didicerimus, & doceamus ipsimet, fru-
ctum & animam literarum virtutem esse
& humanitatem: quas qui ex earum cultu
non auferat, nucleum ille bonæ doctrinæ
nondum gustauerit. Humaniter itaque
nostra & bona & mala ferimus, utq; colle-
gas ius est, mutuo nos amamus, iuuamus,
subleuamus. Quod si quid accidat, ut
E multa

multa in vita occurrunt, quod ab amicitia
& collegij iure alienum sit, id radices
agere non patimur, sed maturè abolemus,
& discordias invidiam, suspiciones & simi-
les societatis humanæ pestes quam longis-
simè à nobis remouere studemus: quæ con-
uulsa sunt sanamus, leuicula vel ferimus
vel ioco discutimus. Itaq; in congressibus
nostris nihil, nisi quod amicitiam, sermonis
libertatem, hilaritatem & animum frater-
num sapiat, animaduertere licet. Neq; ve-
ro alia nostra cum auditoribus nostris est
uiuendi ratio: quibus etsi nos viles familia-
ritate nimia non facimus, tamen de moro-
sitate etiam nostra illi minime omnium
querantur. Ad modestiam enim sobriam,
& officij cultum non imperio eos seuo
compellimus, sed amice inuitamus, seriò
hortamur, sedulo ducimus: quorum qui
priuatim nobis commissi sunt interdum
obiurgationes paternas, nonnunquam etis-
am salium elegantium auferant aculeos:
non eos dentatos quidem, sed qui tamen
acrimo

acrimoniam aliquid habeant, benevolentiam temperatum succo. Quos qui scite accipere norit, vitam bono suo emendent; qui perire, quam seruari malint, eos vel missos faciamus, vel si grauius delinquant nulla emendationis spe proposita, caelum mutare iubeamus. Atque ita disciplinam hactenus publicam tuemur, ad corrigendum tamen semper, quam puniendum magis procliuus. Paternum enim esse imperium nostrum recordamur, paternos animos; qui nihil acerbum, nihil vindictae cupidum, praese ferant aut spirent. Petulantiam tamen, quam compertam habeamus, non ferimus. Ineptias in habitu & similes, quae non magni temporis lapsu semetipsas confodiunt, ridemus potius, quam ut morose eas prohibeamus: maxime in ijs qui alioquin probi sunt, & diligentiae nobis laude commendati; Simul etiam illud considerantes ita a natura comparatum esse, ut in vetitum

E 2 semper

semper nitamur, & non nemo reperiatur,
qui post interdictum demum in prohibitis
insanire incipiat; libertatis, ut illorum præ-
textus habet, amore; quæ tamen licentiæ
prauæ verius est cupiditas. Quo pertinet
illa toties & seuerè interdicta armorum
gestatio; quæ quamuis à Musarum castris
prorsus sit aliena, sic tamen placet bellicosus
Germanorum animis, ut grande se dede-
cus in se suosque admisisse putent, si gla-
dium lateri semel alligatum adimi sibi pa-
tiantur. Maxime verò qui nobili loco nati
sunt; hoc sibi priuilegium deberi existi-
mant; quorum qui per ætatem sedatioris
sunt, sibi metipsis legem ferant, & quoad in
aulas vel castra venerint, hac sibi *ἐφοφορίᾳ* in-
terdicant; qui calidiores inuenta ante an-
nos sese gladijs alligant, risui se cordatioris
bus exponant, sæpe etiam periculo, quando
temere alios adoriuntur & lacessunt.
Longius oratione prouehor, quam con-
stitueram: non quod *παιαντολογία* tantopere
delectet, sed ut ostenderem, quantum pa-
tria bonum in Academia hac, de qua ta-
men

men nihil aliud quam quod res est, dixi
positum habeat, deque illo non solum Illu-
strissimo principi & Electori gratuler, id
quod vere & ex animo facio; sed & ita eam
commendarem, vt tanquam pretiosissis-
imum thesaurum omni ope ornandam tu-
endamque existimet. Id quod liberaliter
faciet, libenterque, & secunda omnium ordi-
num voluntate. Nec enim hac ætate ita
à Musis abhorrent viri nobiles, alijque in
urbibus fortunati, vt auorum nostrorum
memoria, cum armis & dextrâ ius sibi pos-
tentiores dicebant, prorsus vt Varro ele-
ganter olim cecinit:

*Qui pote plus, urget: pisces vt saepe
minutos,*

*Magnus comest, & auis eni-
cat accipiter:*

literas verò corruptelæ loco habebant.
Mittunt namque hodie in Academiam li-
beros suos viri nobiles, vt excultis doctrina
animis, moribusque ratione formatis, ad

res pace belloq; gerendas eo instructiores
postea veniant. Neq; alio in educatione
suorum ciues ipsi spectant, quorum qui in
tra moenia hanc suos informandi habent
copiam, nae illi, si tantum hoc bonum su-
um agnoscant, & non pedibus vltro con-
culcent, praee alijs fortunati, felicesq; sunt,
& consentienti omnium sanorum habentur
iudicio. Non enim hospitem tantum
concursum frequentatur & illustratur ciuitas
sed & aedificia & ipsa vrbis facies sensim fit
nitidior, commodumq; ex Musarum praes-
sentia capiunt ciues & opifices omnis ge-
neris. Immo, quod dicere intenderam,
etiam pauperuli homines liberos suos sine
magna sua impensa in possessione sapietiae
& fastigium dignitatis perducere possunt:
quorum deinde gloria non modo illustran-
tur parentes ipsi, sed & ornatur patria, &
posteris nouum quasi nobilitatis accendi-
tur lumen. Geminae enim sunt quae ad hanc
nos subleuant aera, ingenij nimirum cultus,
& rei militaris gloria. Cetera vitae munia
hisce

hiscē ancillantur & parent omnia: non
iccirco contemnenda tamen, sed suo loco
& vtilia & necessaria. Etenim quæ vltus
vitæ postulat, ipsemet sibi parare nemo
possit, quantumuis ille vel ingenio præstet,
vel opibus abundet. Itaq; ^{eadem} illa & admi-
niculorum variorum indigentia, quemad-
modum in politicis Aristoteles tradit, uni-
cum est & perpetuum societatis humanæ
vinculum; quod qui vel labefactet vel tol-
lere penitus studeat, idem summa imis
miscens totam mundi compagem soluere
& antiquum illud chaos reducere videatur.
Ex quo non difficultates modo summas, sed
& clades, & conuulsiones omnium ordi-
uum maximas oborire necesse sit. Nec
enim quantumuis præclara virtus aut do-
ctrina etiã de Philosophi sententiã sibi met ip-
si sufficiat, si ab externis illis deseratur bonis,
neq; sint qui instrumenta illa vitæ suppedi-
tent. Vt ut enim quis absq; his vitæ tolerari
posse contendat, & Cynicum nobis Dioge-
nẽ omnibus vitæ commodis, noua quadam
super

superbia renunciantem, obducatur, idem fateatur necesse est, commodè & iucundè absque his viui neucquam posse. Vnde namque, si vrbe institores eijcias, si opificia tollas, si mercaturam prohibeas aut minuas, necessariorum rerum tibi suppetet copia? quis prædiorum tuorum fructus, & quæ tuo vsui supersunt alio vel transferet, vel quorum tu egeas, importabit? Harmonia vita hæc mera est, certis varijsque distincta & concinnata classibus: quarum vel si vnã conuellas, vniuersam ruere ac dissonare necesse est. Quod cum præclare intelligeret Imperator THEOPHILVS, memorabili iudicium hoc suum ad posteritatem transmisit factò. Etenim cum aliquando Constantinopolin appulisset nauis oneraria, mercibus apprime onusta, Imperator ex arce prospiciens, cuius ea esset per puerum exquisiuit. Postquam verò Augustæ vxoris suæ esse intellexit, recens è Syria aduectam, nautas quidquid in naue sarcinarum suarum haberent, subito efferre

efferre iussit, reliquarum mercium, quæ
ad Augustam spectarent, nihil prorsus mo-
ueri. Quo facto ignem naui inijsi, eamq;
cum mercibus concremari curauit, Impe-
ratricē seuera insuper oratione increpans.
Cum enim inquit me Deus Imperatorem
constituerit, tu me nauclerum reddere labo-
ras. Scito autem mercaturam priuatis ho-
minibus esse concessam, ut eam tolerandæ
vitæ occasionem habeant. Quod si nos
præter imperij opes, etiã mercaturæ emo-
lumenta interceperimus, unde nam subditi
victū sibi comprabāt. Hæc de illo Zonaras.
Quod si similiter sua quisq; agnoscamus bo-
na, ijsq; contenti falcē non in alienam mit-
tam9 messem, publica minus laborarent, &
singulorum stabilitæ copix nullum inuidiæ
locum facerent reliquum, nullum querelæ.
Sed ut suauissimæ huius harmoniæ sensus
in populum, & quotquot etiam è fortuna-
tioribus plebeios animos gerunt, non cadit;
ita eius pulchritudinem princeps & Elector
noster clementissimus intelligit, eam fo-

F

uebi

uebit, conseruabit & sicubi quid luxatum
collapsumq; est, restituet. Hoc enim est
cum Hercule aprum Erymantheum om-
nia conculcantem sternere, hoc est leonem
vastatorem domare, hoc monstra noxia
tollere, & renascentia hydræ capita reseca-
re. In quadrupedes bestias pugna leuior,
quarum ferocissimas quoq; vel puer plum-
beo sternat globulo, vel lacertosus aliquis
acuto excipiat venabulo. Humana tectas
pelle nec agnoscere cuius facile est, nec
adoriri tutum. Quis enim dignitate & po-
tentia armatos proceres officij sine periculo
admoneat, quis alios pecuniarũ & pradio-
rum vultures interpellet, quis, si vel sorte
usuris cumulent, vel quod alij debitum ne-
gauerant, minimo redemptum sibi de pub-
lico soluant, iniuste dicat agitis? maxime
cum non desint, qui aucupia eiusmodi &
vulpeculæ artes politicam interpretentur
prudentiam. Quasi vero politicum, versis
pellem & iniustum, non virum bonum &
ab omni auaritia alienum esse oporteat.
Sed

Sed uti confectari illos animus non est, ita digi-
gitum cuius patriæ amanti intendere in bo-
num publicum, opinor liceat: Cui cum ado-
lescentia tua Elect. illustris. dedita, ætas
confirmatior assueta, vita tota ita occupata
fuerit, ut non solū omnī in Germania sapi-
entum in te oculos conuerteris; Sed & Alpes
virtutis tuæ fama transcenderit, quid mirū
si optima quæq; de se sibi patria promittat.
Cui enim ignotum est, quantis laudibus in
virtutis ac doctrinæ stadio currentem iam
olim extulerint doctorum huius seculi co-
ryphæi & bonæ doctrinæ assertores optimi,
Ienex ille emeritus & nobilissimus PETRVS
VICTORIVS Florentinus, & eruditione,
virtute & meritis in repub. non minor
IOANNES CASELIVS, præceptor meus
multis mihi nominibus colendus. Versan-
tur sane acclamations illæ publicæ, & epi-
stolæ utriusq; ad Celsit. tuam aureæ in eru-
ditorum omnium manibus, nec nisi cum
orbe ipso oblitterabuntur unquam. Quæ
cum ita sint princeps & Elector illustrissime,
iamq;

iāmq; in eo totus sis, ut quod vitæ reliquū
est (diuturnum autem id esse precamur se-
rio) id omne patriæ laborantis impertias
commodis, nullæ hic meæ partes sunt aliæ,
quā ut, quod facere intenderā, Marchiæ de
hoc, nouo sapiente & benignissimo guber-
natore gratuler, Celsitu. vero tuæ de imperio
ipso. Quod ut salua religione, salua republi-
ca, salua Celsit. tua inclyta, salua illustrissi-
ma domo Brandeburgica, heroū præstantiū
procreatrice d. u stabile, quietum, & bonis
omnib; affluentissimū sit ita ex animo opto
ut ciuem patriæ amantem, principis sine
furo obseruantem, eiusdemq; voluntati
subiectissimum facere par est; toto pectore
comprecatus, ut quod sincero affectu vo-
tum concepi, ratū firmumq; velit, faciatq;
qui supra nos negotium curat, imperiorum
omnium auctor assertorq; **D E V S**, ut boni-
tate largus, ita sapientia perfectus, trinus
& unus, potens super omnes, & ante
& supra omnia existens fu-
turūq; sæcula.

153456

ULB Halle 3
002 677 407

VD 77

vicinis. Sanctus sanctus

Qommunicantes et noctem ut dicitur
sacratissimam celebrantes. qua bea-
tissime intemerata virginitas. huius mundi
salvatore. Sed et memoriam venerante-
mus eiusdem gloriose semp vir- ginis mar-
tris eiusdem dei et domini nostri ihesu christi. Sed et
torum apostolorum tuorum

Qommunicantes. et diem sacratissimum celebra-
tes. quo unigenitus tuus in tua terra gloria. coele-
stis in veritate carnis nostre visibiliter carnaliter
apparuit. Sed et memoriam

Qommunicantes et diem sacratissimum celebra-
tes. quo dominus noster ihesu christe pro nobis est
Sed et memoriam. Hanc igitur oblationem

9.

AD ILLUSTRISSIMUM POTEN-
tissimumq; Principem ac Dominum

DN. IOACHIMVM
FRIDERICVM

MARCHIONEM BRANDEBURGENSEM S. IMP.
R. Archicamerarium & Electorem, Borussiae, Stetinensium, Pomera-
norum, Cassubiorum, Vandalorum & Crosnae in Silesia Ducem,
Burgravium Norinbergensem, Principem Rugiae
&c. Dominum suum clementissimum,

FRANCOFVRTVM

*Ingredientem, ut solenni more fidelitatis
iuramento sibi ciues obstringeret,*

GRATVLATIO

Balthas. Caminæi I. V. D.
& Prof. P. P.

M. D.

XCVIII.

Excudebat Fridericus Hartmannus typographus & bibliopola.

